

Nr 87.

Av herr **Lindström**, om höjning av tullen å *Economisers*.

Economisers, även kallade rökgasförvärmare, förekomma vid de flesta ångpanneanläggningar. De användas till att genom tillvaratagandet av det i rökgaserna från ångpannan befintliga värmets värme uppvärma matarevattnet, innan detta föres in i ångpannan. De hava även kallats bränslebesparare, vilket är en översättning av det engelska uttrycket »Fuel Economiser». Dessa apparaters storlek kan alltefter ångpanneanläggningens omfång variera från ett femtiotal kvadratmeter upp till flera tusen kvadratmeter.

Tullen å Economisers, stat. nr 1669, utgör sedan år 1911 kronor 2: 50 per 100 kg. Tidigare utgjorde tullen 10 procent på värdet. Vid denna tid tillverkades Economisers av släta rör av gjutjärn, som hopsattes till sektioner, och då ingen tillverkning ägde rum inom landet, åsattes Economisers samma tullsats som för bearbetade rör av gjutjärn. I början av 1900-talet hade försök gjorts att tillverka Economisers inom landet, men till följd av de stränga fordringar, som ställdes på rören — dessa måste gjutas vertikalt — kunde dessa försök icke leda till någon ordnad tillverkning. Sedan cirka 20 år har Economiser-konstruktionen undergått en genomgripande förändring, och de allra flesta Economisers tillverkas nu av gjutna kamflänsrör. Tillverkning av sådana Economisers har pågått i Sverige sedan år 1927.

Av bilagan framgår den årliga importen dels angiven i kg. och dels i kronor samt dessutom importpriset i ören per kg. Som härav framgår, varierar priset per kg. rätt så mycket och har med undantag av krigsåren och de närmast därefter liggande åren visat en tämligen jämn stegring. Således utgjorde medelpriset å importerade Economisers åren 1909—1913 kronor 22: 50 per 100 kg., varå tullen efter kronor 2: 50 per 100 kg. utgick med cirka 11.5 procent, medan medelpriset åren 1934—1937 var 49 kronor per 100 kg. och tullen således motsvarade cirka 5 procent. Totala importen har även varit stigande. Så utgjorde importen för de fem åren 1909 och 1911—1914 (för år 1910 har någon statistik icke kunnat erhållas) tillsammans 2,129,000 kg. och för femårsperioden 1933—1937 3,561,000 kg.

Över den inhemska tillverkningen föreligger ingen statistik, men vid Bångängens mek. verkstad i Göteborg tillverkades 1927—1938 Economisers välgående tillsammans 554,000 kg. Detta företags normala årskapacitet utgör cirka 2,000 Economiser-rör, motsvarande en färdig Economiser-vikt av 274,000 kg. Denna kapacitet kan givetvis genom maskinella anordningar ökas. Av föreliggande verkstadsstatistik utgöra arbetslönerna cirka 250 kronor per 1,000 kg., vilket för företagets normala kapacitet skulle för denna

tillverkning utgöra en lönesumma av 68,500 kronor. Att direkt säga huru många arbetare som skulle beredas arbete med denna tillverkning är omöjligt, då samma folk även användes för andra arbeten, men av ovannämnda lönesumma, i vilken icke ingår avlöning till ingenjörer, verkmästare och kontorspersonal, framgår, att arbete motsvarande cirka 20 arbetare skulle kunna beredas ensamt å nämnda företags verkstad. Förutom vid Banängens mek. verkstad tillverkas Economisers även vid aktiebolaget Landsverk i Landskrona och vid aktiebolaget Skoglund & Olsson i Gävle. Tages genomsnittet av de senaste fem årens import, 701,200 kg., så motsvarar detta efter 250 kronor per 1,000 kg. en avlöningssumma av 175,300 kronor per år.

Den å samma import beräknade tullen efter nu utgående kronor 2: 50 per 100 kg. utgör 17,530 kronor, således motsvarande 10 procent av den avlöning, som skulle utbetalas till arbetare, om motsvarande kvantitet Economisers kunde framställas inom Sverige.

Ur tullskyddshänseende äro Economisers missgynnade gentemot andra till ångpanneanläggningar hörande apparater. Sålunda utgår tullen för ångpannor enligt stat. nr 1664—1667 från 6 kronor till 9 kronor per 100 kg. samt för några av dessa pannor minst 15 procent på värdet.

För eldningsapparater och roster till dessa enligt stat. nr 1668 utgår tullen med 8 kronor per 100 kg.

Tullen å Economisers stat. nr 1669, kronor 2: 50 per 100 kg., har som ovan nämnts tillkommit på en tid, då desamma icke tillverkades i Sverige. Att märka är att tullens procentuella värde från tiden före kriget och till nu sjunkit från cirka 11.5 procent till cirka 5 procent.

Beträffande en förhöjd tulls ekonomiska inverkan bedja vi få framhålla följande:

Utav de maskinella (vid verkstäder utförda) anordningarna vid en ånganläggning utgöra kostnaderna för Economisern knappast 10 procent. En ökning av Economiserns pris med t. ex. 10 procent betyder således knappt 1 procent fördyring av ångpannan. Då en Economisers livslängd kan beräknas till 20 à 30 år, blir den årliga kostnadsökningen icke ens märkbar. Att inköpet av Economisers icke röner inflytande av en mindre prishöjning, framgår tydligt av statistiken, som visar att under åren 1933—1937 trots en ökning av importpriset från 32.5 öre per kg. till 55 öre per kg. importen företer en ganska jämn och icke oväsentlig ökning.

Detta är beroende på det faktum, att Economiserns bränslebesparing är så stor, att dess betydelse som en integrerande del av en ånganläggning är obestridlig.

Den tull, som jag föreslår påläggas importen av Economisers, är 8 kronor per 100 kg., således samma tull som för eldningsapparater och roster till dessa. Jag har försökt att erhålla uppgifter beträffande importtullen till de länder, från vilka vår huvudsakliga import sker. Detta har haft följande resultat:

Belgien.

Economisers av icke smidbart gjutgods franes 32: 20 per 100 kg. = kronor 4: 60 per 100 kg.

Storbritannien.

Economisers 20 procent av värdet.

Tyskland.

Nr 780 Sparvorvärmare oder Ekonomizers, Gebrauchstariff Mk 12: — per 100 kg. = kronor 20: 10 per 100 kg.

Lettland.

Economisers 0.10 Ls per kg. = kronor 7: 77 per 100 kg.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att tullen på Economisers, stat. nr 1669, sättes till åtta kronor per 100 kg.

Stockholm den 21 januari 1939.

Rickard Lindström.

Bilaga.

Import till Sverige av Economisers.

Stat. Nr 1669.

	1909		1910	
Danmark	14,092 kg.	Kr. 3,116:—		
Tyskland	5,174 »	» 3,900:—		
Belgien	89,133 »	» 27,836:—		
Storbritannien ..	522,758 »	» 112,976:—		
U. S. A.	35,850 »	» 7,940:—		
	<hr/>			
	667,007 kg.	Kr. 155,668:—		
		23 öre/kg.		
	1911		1912	
Storbritannien ..	143,977 kg.	Kr. 34,129:—	186,068 kg.	Kr. 37,037:—
Övriga länder ..	50,484 »	» 15,057:—	21,277 »	» 5,728:—
	<hr/>		<hr/>	
	194,461 kg.	Kr. 49,186:—	207,345 kg.	Kr. 42,764:—
		25 öre/kg.		21 öre/kg.
	1913		1914	
Storbritannien ..	293,824 kg.	Kr. 57,455:—	431,192 kg.	Kr. 88,973:—
Tyskland	160,812 »	» 38,997:—	174,740 »	» 44,573:—
Danmark			1,468 »	» 310:—
	<hr/>		<hr/>	
	454,636 kg.	Kr. 96,452:—	607,400 kg.	Kr. 133,856:—
		21 öre/kg.		22 öre/kg.
	1915		1916	
Storbritannien ..	511,943 kg.	Kr. 115,240:—	486,906 kg.	Kr. 119,999:—
Tyskland	243,988 »	» 63,409:—	507,006 »	» 111,821:—
	<hr/>		<hr/>	
	755,931 kg.	Kr. 178,649:—	993,912 kg.	Kr. 231,820:—
		23 öre/kg.		23 öre/kg.
	1917		1918	
Storbritannien ..	118,437 kg.	Kr. 36,475:—	15,892 kg.	Kr. 8,021:—
Tyskland	169,257 »	» 54,157:—	229,218 »	» 83,100:—
	<hr/>		<hr/>	
	287,694 kg.	Kr. 90,632:—	245,110 kg.	Kr. 91,121:—
		31 öre/kg.		37 öre/kg.
	1919		1920	
Storbritannien ..	335,975 kg.	Kr. 145,169:—	198,835 kg.	Kr. 119,259:—
Tyskland	244,129 »	» 97,994:—	496,316 »	» 310,955:—
	<hr/>		<hr/>	
	580,104 kg.	Kr. 243,163:—	695,151 kg.	Kr. 430,214:—
		42 öre/kg.		62 öre/kg.

1921

Storbritannien..	32,175 kg.	Kr.	27,954: —
Tyskland.....	377,382 »	»	412,689: —
Norge	16,165 »	»	10,152: —
	<hr/>		
	425,722 kg.	Kr.	450,795: —
			106 öre/kg.

1922

	17,643 kg.	Kr.	7,671: —
	99,161 »	»	58,565: —
	—		—
	<hr/>		
	116,804 kg.	Kr.	66,236: —
			57 öre/kg.

1923

Storbritannien..	103,820 kg.	Kr.	48,998: —
Tyskland.....	66,682 »	»	23,247: —
Danmark.....	4,900 »	»	4,587: —
	<hr/>		
	175,402 kg.	Kr.	76,832: —
			44 öre/kg.

1924

	160,223 kg.	Kr.	64,771: —
	192,609 »	»	69,333: —
	—		—
	<hr/>		
	352,832 kg.	Kr.	134,104: —
			38 öre/kg.

1925

Storbritannien..	82,100 kg.	Kr.	33,011: —
Tyskland.....	200,245 »	»	71,575: —
Danmark.....	—		—
Nederländerna..	—		—
	<hr/>		
	282,345 kg.	Kr.	104,586: —
			37 öre/kg.

1926

	22,414 kg.	Kr.	9,187: —
	339,005 »	»	133,793: —
	75 »	»	181: —
	41,294 »	»	14,400: —
	<hr/>		
	402,788 kg.	Kr.	157,561: —
			39 öre/kg.

1927

Storbritannien..	132,347 kg.	Kr.	49,753: —
Tyskland.....	201,476 »	»	79,946: —
	<hr/>		
	333,823 kg.	Kr.	129,699: —
			39 öre/kg.

1928

	138,086 kg.	Kr.	34,443: —
	147,862 »	»	81,243: —
	<hr/>		
	285,948 kg.	Kr.	115,686: —
			40 öre/kg.

1929

Storbritannien..	201,915 kg.	Kr.	69,012: —
Tyskland.....	267,501 »	»	133,534: —
Lettland	—		—
Belgien	—		—
	<hr/>		
	469,416 kg.	Kr.	202,546: —
			43 öre/kg.

1930

	263,074 kg.	Kr.	89,016: —
	411,942 »	»	270,988: —
	31,786 »	»	14,190: —
	20,586 »	»	4,875: —
	<hr/>		
	735,388 kg.	Kr.	379,069: —
			52 öre/kg.

1931

Storbritannien..	240,331 kg.	Kr.	75,558: —
Tyskland.....	426,553 »	»	226,193: —
Lettland	36,133 »	»	18,704: —
Belgien	10,331 »	»	2,780: —
	<hr/>		
	713,107 kg.	Kr.	323,235: —
			45 öre/kg.

1932

	156,912 kg.	Kr.	47,502: —
	137,460 »	»	69,335: —
	6,176 »	»	3,000: —
	13,590 »	»	5,439: —
	<hr/>		
	314,138 kg.	Kr.	125,276: —
			40 öre/kg.

	1933		1934	
Storbritannien..	61,897 kg.	Kr. 17,829:—	258,839 kg.	Kr. 79,287:—
Tyskland.....	17,445 »	» 7,765:—	210,134 »	» 101,398:—
Lettland.....	699 »	» 336:—	95,334 »	» 36,930:—
	<hr/>		<hr/>	
	80,041 kg.	Kr. 25,930:—	564,307 kg.	Kr. 217,615:—
	32½ öre/kg.		39 öre/kg.	
	1935		1936	
Storbritannien..	200,923 kg.	Kr. 59,986:—	160,661 kg.	Kr. 50,927:—
Tyskland.....	429,038 »	» 232,643:—	450,290 »	» 248,711:—
Lettland.....	145,913 »	» 67,504:—	26,932 »	» 22,555:—
Belgien.....	—	—	107,432 »	» 44,790:—
Ungern.....	16,085 »	» 5,600:—	26,737 »	» 12,586:—
Polen.....	3,844 »	» 3,964:—	—	—
	<hr/>		<hr/>	
	795,803 kg.	Kr. 369,697:—	772,052 kg.	Kr. 379,569:—
	46 öre/kg.		49 öre/kg.	
	1937			
Storbritannien..	199,141 kg.	Kr. 74,001:—		
Tyskland.....	811,173 »	» 491,859:—		
Lettland.....	40,787 »	» 43,235:—		
Belgien.....	230,939 »	» 112,353:—		
Ungern.....	68,498 »	» 35,333:—		
	<hr/>			
	1,350,538 kg.	Kr. 750,781:—		
	55 öre/kg.			